HOTĂRÂREA nr. 417
din 31.10.2018

Dosar nr.: 352/2018
Petiţia nr.: 2844/15.05.2018
Petent: ……
Reclamați: Autoritatea Română Rutieră-Agenția Teritorială Prahova, Instituția Prefectului Județului Prahova, S.C. Dan Șepși S.R.L., Consiliul Județean Prahova
Obiect: neaccesibilizarea transportului public pe ruta Ploiești - Brazi

I. Numele, domiciliul sau reşedinţa părţilor

1. Numele, domiciliul, reşedinţa sau sediul petentului

……. – Adresă procedural aleasă : av. …., …….

Numele, domiciliul, reşedinţa sau sediul părţilor reclamate

Autoritatea Română Rutieră - Agenția Teritorială Prahova
Instituția Prefectului Județului Prahova
S.C. Dan Șepși S.R.L. – Str. Câmpului nr. 15, sat Strejnicu, comuna Târgșorul Vechi, județ Prahova
Consiliul Județean Prahova

2. Obiectul sesizării şi descrierea presupusei fapte de discriminare

Petentul, persoană cu dizabilități, se consideră discriminat, aflându-se într-o situație umilitoare, fiind purtat în brațe de mama sa, pentru accesul în mijlocul de transport cu care ajunge la liceul la care învață din localitatea de domiciliu (și retur).

II.Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea şi sancţionarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările şi completările ulterioare, republicată, Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 2844/23.05.2018 și 3163/23.05.2018, a citat părțile pentru data 11.06.2018.

4. Procedura legal îndeplinită.

III. Susţinerile părţilor

Susţinerile petentului

5. Petentul, reprezentat legal de mama sa și de către avocat, fiind o persoană cu dizabilități în grad de handicap grav, necesitând asistent personal permanent, în vârstă de 17 ani, este elev la Colegiul Spiru Haret Ploiești, profilul matematică-informatică.

6. Pentru accesul în mijlocul de transport pe care îl folosește să ajungă la/de la unitatea de învățământ la care este înscris, mama sa îl poartă în brațe, la urcarea și coborârea.

7. Din cauza neadaptării mijloacelor de transport în comun, pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, petentul consideră că se află într-o situație înjositoare, umilitoare.

8. Problema sa medicală este cunoscută la nivelul Primăriei Brazi deoarece mama sa beneficiază de indemnizație de însoțitor permanent acordată din anul 2004 și, în anul

școlar 2017-2018, Primarul Brazi l-a premiat pe petent pentru admiterea în clasa a IX a la Colegiul Spiru Haret Ploiești, profilul matematică-informatică.

9. Petentul anexează la dosar răspunsul Primăriei Brazi din care reiese faptul că aceasta a făcut demersuri atât la Consiliul Județean Prahova precum și la operatorul de transport, de pe ruta Brazi-Ploiești, S.C. Dan Șepși S.R.L., pentru a asigura condițiile necesare transportului public județean și pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, respectiv pentru echiparea mijloacelor de transport cu platformă.

10. Petentul, în lipsa remedierii situației, în speță adecvarea condițiilor de acces în mijlocul de transport, consideră că îi sunt încălcate cu bună știință dreptul la învățătură, dreptul la libera circulație și dreptul la protecție a persoanelor cu handicap.

11. În adresa primită de petent de la Primăria comunei Brazi, anexată la dosar, i se comunică acestuia, pe lângă faptul că Primăria a făcut demersuri în solicitarea remedierii situației operatorului de transport și Consiliului Județean Prahova, că transportul public de persoane desfășurat pe ruta Ploiești-Popești-Stejaru (comuna Brazi) și retur, face parte din categoria transportului public județean deoarece se prestează între localități ale județului Prahova.

12. În acest context, întreaga procedură de organizare și atribuire prin licitație publică a contractului de delegare a gestiunii și de atribuire a licenței de traseu a revenit Consiliului Județean Prahova și autorității rutiere județene, care a desemnat ca operator de transport S.C. Dan Șepși S.R.L.

13. Autoritățile administrației publice locale din comuna Brazi nu sunt învestite cu atribuții sau competențe în cadrul acestor proceduri și, pe cale de consecință, nici cu obligații, la stabilirea cerințelor specifice accesului în mijloacele de transport a persoanelor cu dizabilități care se înscriu în caietul de sarcini.

Susținerile reclamaților

Consiliul Județean Prahova

14. Reclamatul, prin punctul de vedere nr. 3581/07.06.2018, arată, citând articole din Constituția României, că nu a încălcat drepturile la libera circulație și cel de protecție a persoanelor cu handicap, dreptul la învățătură.

15. În ceea ce privește încălcarea prevederilor Legii nr. 448/2006, reclamatul precizează că serviciul public de transport public de persoane prin curse regulate în trafic județean se realizează prin gestiune delegată, drepturile și obligațiile delegatarului fiind transmise delegatului, care are obligația de a lua toate măsurile necesare respectării obligațiilor legale în materie.

16. De asemenea, potrivit caietului de sarcini al serviciului, operatorul de transport are obligația de a asigura accesul liber și nediscriminatoriu la transport al persoanelor care beneficiază de facilitate/gratuități la transport, cum este și situația petentului și, de asemenea, obligația ca mijlocul de transport să aibă locuri rezervate pentru persoanele cu handicap, bătrâni, femei însărcinate, persoane cu copii în brațe.

17. Revenind la obligațiile ce revin autorităților locale, acestea, și nu cele județene, au obligația înființării, dotării și adaptării stațiilor mijloacelor de transport, în conformitate cu prevederile art. 64 din Legea 448/2006, completată și modificată, coroborată cu art. 35 din O.G. 43/1997 privind regimul juridic al drumurilor, completată și modificată și art. 3 pct. 37 din O.G. 27/2011 privind transporturile rutiere.

Instituția Prefectului Județului Prahova

18. Reclamatul, în punctul de vedere depus la dosar, consideră că a fost citat în mod greșit, în calitate de reclamat, din moment ce petentul nu l-a identificat ca fiind parte reclamată și nu a specificat o dispoziție legală încălcată de Instituția Prefectului județului Prahova referitoare la drepturile persoanelor cu handicap, cu privire la modul în care se asigură condițiile legale necesare pentru transportul acestora.

19. Prefectul și Instituția prefectului nu au competențe stabilite prin actele normative cu privire la acordarea licențelor sau verificarea condițiilor stabilite prin caietele de sarcini pe care ar trebui să le îndeplinească operatorii de transport, în vederea atribuirii contractului de delegare a gestiunii și de atribuire a licenței de transport.

Autoritatea Română Rutieră - Agenția Teritorială Prahova

20. În punctul de vedere depus la dosar, înregistrat 3632/07.06.2018, reclamata precizează că, în structura sa, agențiile teritoriale nu au personalitate juridică.

21. În același punct de vedere, reclamata susține că soluționarea sesizării depuse de petent excedează competențelor autorității.

22. Serviciile de transport public județean fac parte din sfera serviciilor comunitare de utilitate publică și cuprind totalitatea acțiunilor și a activităților de utilitate publică și de interes economic și social general, desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub controlul, conducerea sau coordonarea autorităților administrației publice județene, în scopul asigurării transportului public județean de persoane.

23. Conform dispozițiilor art. 16 alin (3) din Legea 92/2007, consiliile județene sunt obligate să înființeze autorități județene de transport prin care să asigure, să organizeze, să reglementeze, să coordoneze și să controleze prestarea serviciului de transport public de persoane prin servicii regulate, desfășurat între localitățile județului.

24. De asemenea, dispozițiile art. 17 alin. (1) lit. b) din Legea 92/2007 prevăd că atribuțiile privind întocmirea programelor de transport privind transportul public de persoane prin servicii regulate județene revin consiliilor județene.

25. În adresa 11176/19.04.2018, Primăria Comunei Brazi precizează că procedura de organizare și de atribuire a contractului de delegare a gestiunii și cel de atribuire a licenței de traseu a revenit Consiliului Județean Prahova și ”autorității rutiere județene” referindu-se, în opinia reclamatului, la autoritățile județene de transport înființate în temeiul dispozițiilor art. 16 alin (3) din Legea nr. 92/2007 și nu la Agenția ARR Prahova.

S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L.

26. În punctul său de vedere, înregistrat 3674/11.06.2018, reclamatul solicită C.N.C.D. să constate că faptele nu constituie discriminare.

27. În data 21.01.2014 între reclamată, în calitate de delegat, și Consiliul Județean Prahova, în calitate de delegatar, a fost încheiat Contractul de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate cu nr. 23362.

28. Prin acest contract, reclamatului i-a fost delegat, prin concesiune, serviciul de transport public județean de persoane pe mai multe trasee, unul dintre acestea fiind și traseul 46 ruta Ploiești – Bălțești – Podenii Noi (sat Popești), în raza localității de domiciliu al reclamatului.

29. Contractul a fost încheiat, printre altele, în temeiul dispozițiilor Legii 92/2007 privind serviciile de transport public local care, la art. 4, prevede că printre condițiile pentru a fi considerat serviciu de transport public local de persoane, transportul cu autobuze se efectuează numai pe baza de licențe de traseu și caiete de sarcini.
30. Reclamatul precizează că, în caietul de sarcini aferent contractului încheiat, nu a fost specificată nicio cerință a autorității contractante – Consiliul Județean Prahova referitoare la dotarea autovehiculelor cu rampe pentru persoane cu dizabilități. De asemenea, reclamatul susține că, nici în contractul de delegare nu i-a fost trasată o astfel de obligație.
31. Astfel, reclamata arată că, potrivit dispozițiilor legale, pe baza contractului de delegare, este ținută de cerințele specificate în caietul de sarcini, neputând adăuga nici reduce din obligațiile prevăzute în acesta, în caz contrar, reclamata considerând că s-ar putea antrena o eventuală răspundere contractuală a societății comerciale.
32. Reclamata, susține că, deși problema necesității unor rampe pentru persoanele cu dizabilități este una care nu poate fi negată, totuși nu se poate imputa operatorului de transport, în lipsa unei obligații din partea autorității contractante de dotare cu rampe a autovehiculelor de transport.
33. Reclamata susține că nu a săvârșit nicio faptă discriminatorie față de petent, în calitate de operator de transport, fiind ținuți de condițiile prevăzute în caietul de sarcini și de contractul de delegare încheiat cu Consiliul Județean Prahova.
34. Dispozițiile art. 34 alin 2 lit. a) din Legea 97/2007 prevăd faptul că, în realizarea obiectivelor și sarcinilor ce le revin, operatorii de transport rutier care efectuează transport public local au obligația să respecte obligațiile stabilite prin contractele de atribuire a gestiunii, prin caietul de sarcini, urmând ca în art. 39 să se specifice și sancțiunea în caz de abatere de la prevederile caietului de sarcini și anume retragerea licenței de traseu.
35. Reclamatul precizează că, fiind societate comercială, ca orice alt comerciant, urmărește obținerea de profit, iar acest profit nu se poate obține decât prin prestarea de servicii în urma încheierii unor astfel de contracte, pe care societatea este ținută să le execute conform dispozițiilor delegate, în cazul de față de către Consiliul Județean Prahova.
36. Reclamatul susține că nu a împiedicat în vreun fel dreptul de acces al petentului la mijloacele de transport pe ruta Popești-Ploiești și retur, ci a fost deplasat în condiții egale cu ceilalți pasageri, nu i-a fost refuzat dreptul de a se urca în autovehicule indiferent de scopul deplasării iar conducătorii auto au avut un comportament protector față de acesta, în vederea asigurării unei călătorii optime.

Punct de vedere solicitat de la Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Prahova

37. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a solicitat un punct de vedere de specialitate ANPIS cu nr. 4095/25.06.2018.
38. În urma acesteia, ANPIS a formulat punctul său de vedere, în conținutul căruia este specificat că, în urma petiției înregistrate la C.N.C.D., în data 09.07.2018, o echipă de inspectori sociali s-au deplasat la punctul de lucru al societății comerciale, operatorul de transport, în conformitate cu contractul de delegare a gestiunii încheiat între societatea comercială de transport și Consiliul Județean Prahova.
39. Contractul de delegare a gestiunii a intrat în vigoare la data 01.04.2014, durata acestuia fiind până la 30.06.2019.

40. Inspectorii sociali au reținut că societatea comercială respectă prevederile art. 23 alin (1), (2) din Legea nr. 448/2006 privind respectarea și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, însă nu dispune de mijloace de transport în comun adaptate, din fabricație, pentru a facilita accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap la transport și călătorie.
41. Având în vedere obiectivul general al verificărilor efectuate, observațiile realizate în teren, discuțiile purtate cu reprezentantul societății comerciale, echipa de control a identificat neconformități față de prevederile legislației din domeniul asistenței sociale, fiind necesară aplicarea măsurilor de remediere, constând în adaptarea mijloacelor de transport în comun cu echipamente de ridicare (platforme, elevatoare etc.) sau achiziționarea mijloacelor de transport în comun adaptate necesităților persoanelor cu handicap.
42. Măsura va fi atent monitorizată de către inspectorii sociali atât prin monitorizarea de birou cât și de teren până la îndeplinirea acesteia, în caz contrar entitatea controlată fiind sancționată contravențional.
43. ANPIS menționează că legislația actuală nu este armonizată și nici actualizată, fiind imperios necesar introducerea în legea serviciilor de transport public local a obligației de transport de a asigura transportul persoanelor cu handicap care utilizează fotoliu rulant.
44. Autoritatea Rutieră Română, instituția care eliberează licența de transport pentru operatorii de transport în comun și operatorii de taxi, poate stabili, ca criteriu de eliberare al autorizațiilor, adaptarea autoturismelor la transportul persoanelor cu handicap, precum și alinierea la normele europene și internaționale ale normativului privind adaptarea mediului fizic la nevoile persoanelor cu handicap, prin introducerea de noilor tehnologii de adaptare a mediului fizic și informațional pentru persoanele cu handicap.

IV. Investigațiile echipei de inspecție C.N.C.D.

45. În vederea soluţionării sesizării înregistrate cu nr. 2844/15.05.2018 formulată de petentul **……** şi pentru atingerea obiectivului controlului, **echipa de investigaţie a C.N.C.D. s-a deplasat la Consiliul Județean Prahova,** Bulevardul Republicii 2-4 Ploiești, jud Prahova și la sediul **S.C. Dan Sepsi S.R.L.** din Str. Câmpului, nr.15, sat. Strejnic, com. Târgșorul Vechi, jud Prahova**, la 05.07.2018**.
46. La sediul sediul Consiliul Județean Prahova, echipa de investigații a purtat discuții cu dl. **…….. – Preşedintele Consiliului Județean Prahova.**
47. Ca urmare a întrebărilor reprezentanţilor C.N.C.D., acesta a susţinut următoarele:
48. Consiliul județean Prahova a încheiat contractul de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate, înregistrat cu nr. 23362 din 21 ianuarie 2014, în calitate de delegatar prin care delegatul S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. a dobândit dreptul de a presta serviciul de transport public de persoane, efectuat cu autobuze, între localitățile de pe teritoriul Județului Prahova, pe traseele nr.8, 9 și traseele 12, 57, 73 și 77, așa cum au fost prevăzute la art. 2 din contract. Totodată la litera b) art. 2 din contract este stipulată și delegarea sarcinilor și responsabilităților cu privire la prestarea propriu-zisă a serviciului, considerând în acest temei că delegatarul, Consiliul Județean Prahova, a transmis toate obligațiile legate de prestarea serviciului de transport persoane, delegatului S.C. ȘEPȘI S.R.L.
49. Regulamentul de atribuire al acestor contracte de gestiune a transportului public de persoane este publicat pe siteul Consiliului Județean Prahova, licitația se ține la nivel

național de la București cu o minimă implicare din partea Consiliului Județean Prahova, aceasta constând în colectarea de date de la primării, privind orarul mersului autobuzelor, traseul pe care circulă acestea, etc.

50. Cunoaște situația de fapt foarte bine întrucât plângerea formulată de petentul …….. i-a fost adusă la cunoștință și a dispus informarea tuturor operatorilor de transport de persoane în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor legale care reglementează drepturile persoanelor cu handicap la accesarea serviciului de transport public de persoane.

51. Consideră că adaptarea mijloacelor de transport în comun pentru uzul persoanelor cu dizabilități cade în sarcina delegatarului S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. iar accesibilizarea stațiilor de autobuz cade în sarcina Consiliilor locale, în speța de față a Consiliului local Brazi.

52. În ceea ce privește stipularea expresă a unor clauze contractuale care să reglementeze drepturile persoanelor cu handicap de a accesa mijloacele de transport în comun, domnul președinte al Consiliului Județean Prahova, a spus că va avea în vedere ca din anul 2019, când se vor atribui următoarele contracte de delegare a serviciilor de transport public de persoane, se fie stipulate în mod expres, în interiorul contractului, clauze ce prevăd și reglementează drepturile persoanelor cu handicap la accesul transportului public de persoane.

53. Cu privire la atribuirea licențelor de transport, domnul Președinte al Consiliului Județean Prahova susține că în materie de competența atribuirii acestora, competentă este Autoritatea Rutieră Română, Consiliul Județean Prahova nefăcând decât să semneze aceste licențe.

54. Referitor la modul in care se întocmește caietul de sarcini în vederea obținerii gestiunii serviciilor de transport public de persoane, domnul președinte susține că acesta este întocmit de Ministerul Transporturilor în format standard prevăzut de Legea serviciilor de transport public local nr. 92 din 10 aprilie 2007 și nu se poate interveni cu modificări asupra lui, astfel încât să se prevadă obligații specifice pentru respectarea drepturilor de a accesa serviciul public de transport de către persoanele cu handicap.

55. La sediul **S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L.** echipa de investigație a purtat discuții cu **dl. …… – administrator al S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L.** și cu apărătorul ales **al S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. dl. Avocat ……...**

56. Domnul administrator al S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L., ……. , ocupă aceasta funcție din anul 2014, declară că nu a mai întâmpinat situații similare în trecut, nici pe celelalte rute contractate de societatea pe care o conduce și nici nu crede că astfel de situații ar fi existat în perioada premergătoare venirii sale ca administrator al societății.

57. Această societate este derulatoarea acestor gen de contracte de delegare a gestiunii de transport public de persoane din trecut, din cunoștințele sale nu își amintește ca vreo altă societate să mai fi prestat acest serviciu pe rutele deținute de S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. în prezent, fapt important de altfel în procesul de atribuire al viitoarelor contracte de delegare prin gestiune a serviciilor de transport public de persoane, criteriul de atribuire privind experiența în domeniu pe rutele licitate având o pondere de 50% din punctajul total necesar câștigării licitațiilor de atribuire.

58. Susține că persoanele cu dizabilități beneficiază de transport gratuit din partea firmei iar petentul …….. a beneficiat atât de transport gratuit dar și de ajutorul șoferilor de a urca și coborî din mijloacele de transport în comun.

59. Pe ruta Brazi-Ploiești au fost alocate două autobuze mari cu un număr între 30 și 50 de locuri, fabricație 2006 și 2009 și un autobuz de rezervă fabricație mai veche 1996. Aceste autobuze nu sunt adaptate pentru transportul persoanelor cu handicap locomotor și mai mult decât atât, susține că achiziția unor mijloace de transport dotate cu astfel de adaptări nu este rentabilă, deoarece adaptarea cu locuri speciale pentru transportul persoanelor cu handicap locomotor, utilizatori ai scaunelor cu roți sau ale altor genuri de dispozitiv speciale de locomoție, presupune reducerea numărului de locuri, reducere care ar determina pierderea licitației de atribuire a serviciilor de transport în fața celorlalți concurenți participanți la licitație care ar avea astfel un avantaj al numărului mai mare de locuri disponibile destinate transportului de persoane.

60. **Dl. Avocat ……** susține următoarele:

61. Consideră că nu există obligația delegatului, în speță a S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L., de a adapta mijloacele de transport existente sau de a achiziționa mijloace de tranport în comun accesibilizate pentru uzul persoanelor cu dizabilități, atât timp cât această obligație nu a fost prevăzută în mod expres în contractul de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate, înregistrat cu nr. 23362 din 21 ianuarie 2014.

62. Adaptarea mijloacelor de transport în vederea utilizării acestora de către persoanele cu dizabilități nu este posibilă deoarece această măsură ar atrage sancțiuni contractuale născute din modificarea/nerespectarea clauzelor contractuale la care societatea comercială S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. s-a angajat prin semnarea contractului de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate, înregistrat cu nr. 23362 din 21 ianuarie 2014, la fel și achiziția de mijloace noi de transport pe perioada de derulare a contractului ar atrage sancțiuni și chiar pierderea licenței de transport deținută de S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L.

63. În acest sens indică prevederile Anexei 18 a Uniunii Naționale a Transportatorilor Rutieri din România, privind criteriile de evaluare ale operatorului de transport public, precum și faptul că Ministerul Transporturilor stabilește criteriile de atribuire a contractelor privind delegarea serviciilor de transport public de persoane.

64. Mai mult decât atât o adaptare a mijloacelor de transport în comun în vederea accesibilizării acestora pentru uzul persoanelor cu handicap locomotor, în speța de față utilizatori ai scaunelor cu roți, ar fi inutilă și ar reprezenta o cheltuială nejustificată pentru societatea comerciala S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L., având în vedere că stațiile de autobuz nu sunt adaptate cu rampe de urcare/coborâre, nici măcar asfaltate, majoritatea acestora nefiind nici măcar semnalizate.

65. Sugerează totodată, ca adaptarea în vederea accesibilizării mijloacelor de transport în comun sau achiziționarea unor mijloace de transport în comun adaptate pentru uzul persoanelor cu handicap locomotor să fie făcută ulterior construirii, respectiv adaptării în vederea accesibilizării pentru persoanele cu dizabilități a stațiilor de autobuz de pe ruta Brazi-Ploiești.

Concluziile echipei de investigație:

66. Cu privire la aspectele menţionate din dosarul nr.352/2018, petiţia nr. 2844/15.05.2018 aflat pe rolul Consiliului Naţional pentru Combaterea Discriminării, echipa de investigație a constatat următoarele:

67. Din observaţiile făcute în teren precum și din discuţiile purtate atât cu reprezentantul

societăţii comerciale, cât și cu reprezentantul Consiliului Județean Prahova, echipa de investigație a identificat nerespectarea prevederilor legale, fiind necesară aplicarea măsurilor de remediere, constând în adaptarea mijloacelor de transport în comun cu echipamente de specifice accesibilizării sau achiziţionarea mijloacelor de transport în comun adaptate necesităţilor persoanelor cu dizabilități.

68. Consiliul Județean Prahova în calitatea sa de delegatar în contractul de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate, înregistrat cu nr. 23362 din 21 ianuarie 2014, nu a verificat dacă delegatul S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. deține mijloace de transport adaptate pentru uzul persoanelor cu dizabilități deși așa cum este stipulat la art 4.1 lit g) din contractul de delegare a serviciilor de transport public nr. 23362 din 21 ianuarie 2014, avea atât dreptul cât și obligația să întocmească şi să urmărească realizarea programelor de înfiinţare, reabilitare, extindere şi modernizare a sistemelor de transport public judeţean, în condiţiile legii. Cu toate acestea, Consiliul Județean Prahova, în urma sesizării făcute de către petentul Mirel Dumitru, s-a rezumat numai la a transmite adresa nr 14468 din 25.06.2018 către toți operatorii serviciilor de transport public de persoane de pe raza județului Prahova.

69. În urma discuțiilor purtate cu Președintele Consiliului Județean Prahova dl. …….., acesta a admis faptul că nu există o stipulație menționată în mod expres în forma tipizată a contractul de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate și că trebuie să aducă diligențele necesare, ca dispozițiile Legii 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap să fie aduse la cunoștința tuturor delegaților prestatori de servicii de transport public de persoane.

70. Reprezentantul legal al S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. dl. ……. cât și reprezentantul ales dl avocat …….., consideră că adaptarea mijloacelor de transport în comun pentru uzul persoanelor cu dizabilități nu este o obligație a delegatului contractor al serviciilor de transport public de persoane, atât timp cât contractul de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate, înregistrat cu nr. 23362 din 21 ianuarie 2014, nu prevede o obligație în acest sens. Mai mult decât atât, reprezentanții S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. consideră că adaptarea mijloacelor de transport în comun sau achiziționarea de mijloace de transport în comun accesibilizate este păgubitoare activității economice desfășurate, cu toate că potrivit prevederilor art. 44 punctul 31 din *Regulamentul pentru efectuarea serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate*, care reprezintă o anexă la *Caietul de sarcini al transportului public județean de persoane prin curse regulate* anexă la contract, operatorii de transport vor efectua serviciul cu respectarea obligaţiilor prevăzute la art. 44 pct. 31 „ autovehiculul trebuie să aibă locuri rezervate pentru invalizi, bătrâni, femei însărcinate, persoane cu copii în braţe”.

71. Echipa de investigație a constatat că societatea comercială S.C. DAN ȘEPȘI S.R.L. nu dispune de mijloace de transport în comun adaptate, din fabricaţie, pentru a facilita accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap la transport şi călătorie.

72. Având în vedere prevederile Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, art.22 care prevede că: *autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap:*

a) să achiziţioneze mijloace de transport în comun adaptate;

b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulaţie în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare;
c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoanele juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap, iar la art. 5 defineşte o serie de termeni precum:

- *accesibilitate - ansamblul de măsuri şi lucrări de adaptare a mediului fizic, precum şi a mediului informaţional şi comunicaţional conform nevoilor persoanelor cu handicap, factor esenţial de exercitare a drepturilor şi de îndeplinire a obligaţiilor persoanelor cu handicap în societate;*
- *acces neîngrădit al persoanei cu handicap - accesul fără limitări sau restricţii la mediul fizic, informaţional şi comunicaţional;*
- *adaptare - procesul de transformare a mediului fizic şi informaţional, a produselor sau sistemelor, pentru a le face disponibile şi persoanelor cu handicap;*
- *egalizarea şanselor - procesul prin care diferitele structuri sociale şi de mediu, infrastructura, serviciile, activităţile informative sau documentare devin disponibile şi persoanelor cu handicap*.; ambele părți contractante ar fi trebuit să depună diligențele necesare în vederea aplicării normelor legale în vigoare încă din anul 2006.

73. 74.Mai mult decât atât, la art. 61 lit. a) din Legea nr. 448/2006 se prevede că: „în vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la mediul fizic, informaţional şi comunicaţional, autorităţile publice au obligaţia să ia următoarele măsuri specifice: a) să promoveze şi să implementeze conceptul "*Acces pentru toţi*", pentru a împiedica crearea de noi bariere şi apariţia unor noi surse de discriminare;", legiuitorul înţelegând să reitereze obligaţia autorităţilor publice stipulată prin Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea *Convenţiei privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite la 13 decembrie 2006*, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 şi semnată de România la 26 septembrie 2007.

74. În același sens art. 62 alin. (1) din Legea nr. 448/2006 prevede: *clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun şi staţiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători şi peroanele principalelor staţii, spaţiile de parcare, străzile şi drumurile publice, telefoanele publice, mediul informaţional şi comunicaţional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap*.

75. Prin urmare, în concluzia investigației făcute la fața locului, echipa de investigație a constatat că obligația legală de a adapta mijloacele de transport în comun pentru transportul persoanelor cu dizabilități revine prestatorului de servicii, S.C. Dan Șepși SRL, obligație ce survine atât din prevederile art. 44 punctul 31 din *Regulamentul pentru efectuarea serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate,* care reprezintă o anexă la *Caietul de sarcini al transportului public județean de persoane prin curse regulate* cât și din dispozițiile Legii nr 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată.

V. Motivele de fapt şi de drept

76. Colegiul director constată că petentul sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării asupra faptului că mijloacele de transport în comun, pe care este nevoit să le utilizeze pentru a ajunge la liceul unde învață, nu sunt adaptate la nevoile persoanelor

cu dizabilități fizice, utilizatoare de fotolii rulante.

77. Din aceste considerente, petentul se confruntă cu o situație discriminatorie, înjositoare, umilitoare față de ceilalți călători, fiindu-i încălcate drepturile la demnitate personală și de acces la servicii publice.

78. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează să analizeze excepţia calității procesuale pasive invocată de una dintre părțile reclamate, Instituția Prefectului Județului Prahova.

79. În drept, potrivit dispoziţiilor art.63 din Procedura Internă de Soluţionare a Petiţiilor şi Sesizărilor, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunţa mai întâi asupra excepţiilor de procedură, precum şi asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției", Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate.

80. Analizând excepţia invocată, Colegiul director admite excepția lipsei calității procesuale pasive pentru Instituția Prefectului județului Prahova.

81. Ordonanţa de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea şi sancţionarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000) la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanţe, prin discriminare se înţelege orice deosebire, excludere, restrictie sau preferinţă, pe bază de rasă, naţionalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenenţă la o categorie defavorizată, precum şi orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoaşterii, folosinţei sau exercitării, în condiţii de egalitate, a drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social şi cultural sau în orice alte domenii ale vieţii publice."

82. Astfel se poate considera discriminare:

• o diferenţiere
• bazată pe un criteriu
• care atinge un drept.

83. Colegiul director constată că neadaptarea autobuzelor care asigură transportul local pentru persoanele cu dizabilităţi locomotorii reprezintă o diferenţiere. Tratând în mod similar accesul la serviciile publice de transport, deopotrivă pentru persoanele cu dizabilități și pentru cele fără dizabilități se creează premisele efectele unei diferențieri. Astfel, necreându-se adaptarea mijloacelor de transport la nevoile acestui grup vulnerabil, o facilitare a accesului persoanelor cu dizabilități la aceste servicii s-au creat efectele de diferențiere, prin limitarea acestui drept sau chiar interzicerea acestuia.

84. Fapta de discriminare este determinată de existenţa unui criteriu. Criteriile prevăzute de O.G. 137/2000 sunt: *rasă, naţionalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenenţă la o categorie defavorizată, precum şi orice alt criteriu"* [...]

85. Condiția existenței a unei fapte de discriminare este legătura de cauza și, între acest criteriu şi faptele imputate reclamatului, trebuie să existe un raport de cauzalitate.

86. Colegiul director constată că, în speța de față, dizabilitatea este criteriul diferenţierii.

87. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaţionale ratificate de România sau cele prevăzute de legislaţia naţională (*O.G. nr. 137/2000*, art. 1 alin. 2: *„Principiul egalităţii între cetăţeni, al excluderii privilegiilor şi discriminarii sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:*

[...]", art. 2 alin. 1: [...] *„restrângerea, înlăturarea recunoaşterii, folosinţei sau exercitării, în condiţii de egalitate, a drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege* [...]".

88. În analiza dreptului Colegiul director se raportează atât la prevederile tratatelor internaţionale în domeniu cât şi la prevederile legislaţiei interne.

89. *Convenţia privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi*, ratificată de România prin *Legea nr. 221/2010*, stabileşte următoarele:

90. Art. 9 (accesibilitate):

91. *„1. Pentru a da persoanelor cu dizabilităţi posibilitatea să trăiască independent şi să participe pe deplin la toate aspectele vieţii, Statele Părţi vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiţii de egalitate cu ceilalţi, la mediul fizic, la transport, informaţie şi mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile şi sistemele informatice şi de comunicaţii şi la alte facilităţi şi servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât şi rurale. [...]"*

92. Art. 19 (Viaţă independentă şi integrare în comunitate):

93. *„Statele Părţi la această Convenţie recunosc dreptul egal al tuturor persoanelor cu dizabilităţi de a trăi în comunitate, cu şanse egale cu ale celorlalţi, şi vor lua măsuri eficiente şi adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilităţi se bucură pe deplin de acest drept şi de deplina integrare în comunitate şi participare la viaţa acesteia. [...]"*

94. Art. 20 (Mobilitatea personală):

95. *„Statele Părţi vor lua măsuri eficiente pentru a asigura o mobilitate personală, în cel mai înalt grad posibil de independenţă a persoanelor cu dizabilităţi. [...]"*

96. *Legea nr. 448/2006* are următoarele prevederi relevante:

97. Art. 6: *„Persoanele cu handicap beneficiază de drepturi la: [...] e) locuinţă, amenajarea mediului de viaţă personal ambiant, transport, acces la mediul fizic, informaţional şi comunicaţional."*

98. Art. 9, alin. 1: *„Pentru protecţia sănătăţii fizice şi mentale a persoanelor cu handicap, autorităţile publice au obligaţia să ia următoarele măsuri specifice: […] b) să creeze condiţii de disponibilitate, respectiv de transport, infrastructură, reţele de comunicare, a serviciilor medicale şi sociomedicale."*

99. Art. 22: *„Autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap:*

a) să achiziţioneze mijloace de transport în comun adaptate;

b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulaţie în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare;

c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoanele juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap."

100. În concluzie, sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 și art. 2 alin 4 ale *O.G. nr. 137/2000*, republicată, neasigurarea pe toate mijloacele de transport comun local al transportului persoanelor cu dizabilităţi locomotorii reprezintă discriminare directă, întrucât se creează o deosebire pe criteriul dizabilităţii, care are ca efect restrângerea exercitării, în condiţii de egalitate, a dreptului de a beneficia de serviciile oferite în domeniul transportului comun și lezează dreptul la demnitate personală.

101. Art. 2 alin. 4 al *O.G. nr. 137/2000* stabileşte: *„Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizeaza nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o*

comunitate faţă de alte persoane, grupuri de persoane sau comunităţi atrage răspunderea contravenţională conform prezentei ordonanţe, dacă nu intră sub incidenţa legii penale."

102. Colegiul director constată că, neincluderea în contractele de delegare prin concesiune a gestiunii serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate a unor clauze specifice legale privind respectarea prevederilor Legii 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap reprezintă discriminare indirectă.

103. Colegiul director constată că reclamatul Consiliul județean Prahova a avut un comportament pasiv, care a produs efecte și a defavorizat în mod nejustificat persoanele cu dizabilităţi locomotorii, astfel fiind incidente prevederile art. 2 alin. 4 al *O.G. nr. 137/2000*. Această faptă atrage răspunderea contravenţională a reclamaţilor. Obligaţiile consiliilor județene sunt stabilite de art. 22 al *Legii nr. 448/2006*, care prevede în mod imperativ: *„Autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap: a) să achiziţioneze mijloace de transport în comun adaptate; b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulaţie în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare; c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoanele juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap.*

104. Conform art. 10 al *O.G. nr. 137/2000*, *„Constituie contravenţie, conform prezentei ordonanţe, dacă fapta nu intră sub incidenţa legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenţei acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naţionalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: [...] g) refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun – prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace.*

105. Colegiul director constată că, prin neasigurarea transportului persoanelor cu dizabilităţi locomotorii, s-a refuzat accesul acestor categorii de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun, fiind refuzate şi acordarea drepturilor stabilite de legislaţie astfel fiind incidente prevederile art. 10, lit. g şi h ale *O.G. nr. 137/2000*.

106. Colegiul director recomandă Consiliului Județean Prahova să urmărească, la semnarea contractelor, cu operatorii de transport în comun, includerea unor clauze legale specifice care să urmărească respectarea prevederilor Legii 448/2006.

107. Totodată, Colegiul director recomandă Consiliului Județean Prahova să monitorizeze respectarea implementării acestor clauze.

108. Conform art. 15 al *O.G. nr. 137/2000*, republicată, *„Constituie contravenţie, conform prezentei ordonanţe, dacă fapta nu intra sub incidenţa legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naţionalist-şovină, de instigare la ură rasială sau naţională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnităţii ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunităţi şi legat de apartenenţa acestora la o anumită rasă, naţionalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."*

109. Se poate constata că petentul este pus într-o situație stânjenitoare, umilitoare, atunci când, din lipsa accesibilizării mijloacelor de transport persoanelor cu dizabilitate, utilizatoare de fotolii rulante, mama acestuia, care este și asistent personal permanent, este nevoită să-l poarte în brațe, pentru accesul în mijlocul de transport care îl duce de la localitatea de domiciliu la unitatea de învățământ la care învață și retur. În consecinţă, sunt incidente şi prevederile art. 15 ale *O.G. nr. 137/2000*.

110. Referitor la reclamatul S.C.Dan Șepși SRL, Colegiul director constată, pe baza susținerilor părților, a documentelor depuse la dosar și a investigațiilor efectuate, că prestatorul de servicii avea obligația legală de a adapta mijloacele de transport în comun pentru transportul persoanelor cu dizabilități, obligație ce survine atât din prevederile art. 44 punctul 31 din *Regulamentul pentru efectuarea serviciului de transport public județean de persoane prin curse regulate,* care reprezintă o anexă la *Caietul de sarcini al transportului public județean de persoane prin curse regulate* cât și din dispozițiile Legii nr 448/2006 privind protecția şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată.

111. Colegiul director constată că reclamații Consiliul Județean Prahova și S.C. Dan Șepși SRL prin acțiunile directe și indirecte, măsurile sau non-acțiunile întreprinse, limitează dreptul accesului la servicii şi încalcă dreptul la demnitate al petentului, conform prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată şi ale Convenţiei privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010.

112. În cazul Consiliului Județean Prahova, Colegiul director decide aplicarea sancțiunii avertismentului, potrivit art. 5 alin 2 şi art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, cu modificările şi completările ulterioare.

113. Pentru reclamatul S.C. Dan Șepși SRL, Colegiul director decide aplicarea amenzii contravenţionale în valoare de 3.000 lei, conform art. 26 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000 (republicată).

114. Colegiul director, în virtutea prevederilor art. 19 lit. d) din *O.G. nr. 137/2000*, va monitoriza dacă în termen de 6 luni aspectele sesizate au fost sau nu remediate și solicită operatorului de transport ca, după remedierea situației privind accesibilizarea autobuzelor, să informeze Colegiul director al C.N.C.D., dovedind, în acest sens, că societatea comercială, S.C. Dan Șepși SRL respectă prevederile Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

115. Faţă de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din *O.G. 137/2000 privind prevenirea şi sancţionarea tuturor formelor de discriminare*, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenţi la şedinţă

COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂŞTE:

1. Admiterea excepţiei lipsei calităţii procesuale pasive a Instituției Prefectului Județului Prahova;
2. Neasigurarea condiţiilor de transport pentru persoanele cu dizabilităţi locomotorii reprezintă discriminare, conform art. 2 alin. 1 şi 4, coroborate cu art. 10 lit. g) şi art. 15 al O.G. nr. 137/2000;
3. Aplicarea avertismentului pentru Consiliul Județean Prahova;

4. Aplicarea amenzii contravenţionale în valoare de 3.000 lei faţă de S.C.Dan Șepși SRL conform art. 26 alin. 1 al ***O.G. nr. 137/2000*** (republicată);
5. Recomandă Consiliului Județean Prahova să urmărească ca, la semnarea contractelor, cu operatorii de transport în comun, să includă clauze legale specifice, care să urmărească respectarea prevederilor Legii 448/2006;
6. În virtutea prevederilor art. 19 lit. d) din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director va monitoriza dacă în termen de 6 luni aspectele au fost sau nu remediate. În acest sens, Colegiul director solicită operatorului de transport ca, după remedierea situației privind accesibilizarea autobuzelor, să informeze Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, dovedind în acest sens, că societatea comercială, S.C. Dan Șepși SRL, respectă prevederile Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap;
7. O copie a prezentei hotărâri se va comunica reclamaţilor.

VI. Modalitatea de plată a amenzii
Nu este cazul
VII. Calea de atac şi termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanţa de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea şi sancţionarea faptelor de discriminare, republicata şi Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenţi la şedinţă

DINCĂ ILIE – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 31.10.2018
M.L./A.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii şi care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea şi sancţionarea faptelor de discriminare şi Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.